

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - številka 74.

Štev. 272.

V Ljubljani, v soboto 27. novembra 1897.

Letnik XXV.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 26. novembra.

Revolucija v zbornici.

Ko sem čital v zgodovinski povesti „Z ognjem in mečem“ one bojne prizore, katere je genialni Sienkiewicz opisal v najživejših bojih, tresel sem se vsikdar po vsem životu. „Tolči, grizi, sekaj, davi, brcaj, bij, suvaj, bōdi...“

Naslikaj si vsakdo z živo domišljijo cele polke, ki se bijejo na življenje in smrt. Taki prizori se bliskoma vrste v zbornici že od 1/12. ure, in sedaj je 1/2. V zbornici je revolucija, anarhija, pretep v pravem pomenu besede. Vse je do skrajnosti razburjeno, kajti bije se pravcata bitka, katere jaz v tem trenutku vsled prevelike razburjenosti niti približno opisati ne morem.

Okoli 1/12. ure pride v zbornico predsednik Abrahamowicz, levičarji ga pozdravijo s strašnim krikom, žvižganjem in vsemi psovskami, s katerimi se morejo ponášati do najnižje stopnje propali ljudje. Predsednik otvori sejo, čuti ni mogoče nobene besede njegove; socijalni demokratje se kakor po dogovoru v vrsti postavijo pred ministerskimi sedeži ter kričé na vse grlo. Ostala levica na mestu kriči in razgraja. Vse kaže, da je nekaj dogovorjenega, kajti listi poročajo, da so se včeraj po seji vse levičarske stranke proglasile solidarnimi. Kar skoči socijalni demokrat žid Berner kot maček mimo grca Badenija čez mizo proti predsedniku, bije in tolče po mizi; v istem hipu drve mimo ministrov in od strani vsi socijalni demokratje proti Abrahamowiczu, s silo ga vržejo s stola ter potisnejo po stopnicah na desno stran. A tu so že Mladočehi dr. Lang, Udržal, podpredsednik Kramar in drugi, in boj s pestmi se prične. Sluga Močnik zgrabi jednega, Lang drugega, Udržal tretjega, in sicer Bernerja. Udarci po glavah mah na mah, vse strmi, vse kriči, mnogi si zatisejo oči, da ne vidijo divjega pretepa. Bernerja odnesejo iz dvorane na desni strani ob poljskih klopek.

Dr. Kronawetter omedli, dva tovariša ga odvedeta iz zbornice. Na galeriji, ki je zopet do zadnjega kotička natlačena, nastane prepir med občinstvom, mnogi tulijo, žvižgajo, kot na povelje na stotine oseb razgrne v zraku velike robe ter pozdravljajo ž njimi — gladijatorje v areni. Skoraj vsa levica, obrnjena proti galeriji, odzdravlja z robcí. Klici: revolucija, anarhija, škandal, čujejo se iz bučanja glasov. V gručah si poslanci sikajo in vikajo v obraze, Wolfa in Glöcknerja držita dva za vrat. Bendel, stari Bendel, stopi na ministersko mesto,

hodi gori in doli, deklamuje pred zbornico ter se brani iti z mesta, ko ga pride opominjat reditelj Lang.

Tu, pretresljiv prizor, dogodek, kakoršen ostane zapisan, zažgan v zgodovini parlamentarizma. Na desni strani, pri prvih vratih vstopi reditelj Lang, za njim dva policijska uradnika in — 60 policajev. Ta prizor pretrese vse kot močvirska mrzlíca, levičarji teptajo, besné, socijalni demokratje, ki so z Daszynskim na čelu zasedli predsedstvo ter razmetali in raztrgali vse zapisnike, se predrzno kričé ustavijo policiji. Uradnika jih najprvo z lepa svarita in prosita, naj gredo na svoja mesta, a brez vspeha. Uradnika dasta znamenje, policaji segajo od jednega za drugim ter jih s silo v pravem pomenu besede odnese iz zbornice. Najstrastneje brecata in se ustavljata Schrammel in Daszynski. Ko so siloviteži iz zbornice, postavi se policija v vrsti od leve do desne strani v polukrogu pred ministerskimi sedeži. Levica divja v jednomer, le antisemitje so mirni in poljski opozicijonalcí mej njimi; mnogi tolčejo z deskami in pokrivali, na galeriji vedno večji krik. Dva govorníka z galerije, razumeti ni nobene besede, a po gibanju sodeč je jeden nauduševal opozicijo k vztrajnosti. Predsednik ukaže drugo galerijo, koder so se zbrale množice samih socijalnih demokratov in nemških nacionalcov, izprazniti. Strežaji imajo težko nalogo, kajti malone vsi se branijo. Nad pol ure traja, predno je galerija prazna. Do zadnjega se ustavlja neka na videz jako elegantna dama, konečno jo primeta dva strežaja ter odvedeta.

V zbornici ves čas huronski krik, Wolf in Schönerer večkrat kličeta policiji: Habt Acht! Rechts schaut. Wolf nesramno psuje desnico, osobito Mla-

LISTEK.

Boj.

Zgodovinsko dejstvo je, da so v četrtek socijalno-demokratski poslanci polastili se siloma ministerskih sedežev ter je zasedli. Socijalist Daszynski pa se je oblastno vsedel na stol zborničnega predsednika.

To je bila sijajna zmaga. Kako moško in oblastno so zmage pijani socijalisti posedali po uplenjenih sedežih! Jedno minuto ministri, kajti dalje ni trajala njih slava, ker so jih sluge koj zopet pometali doli.

Lepo pa je le bilo. Kratek, toda prelep sen o prihodnji socijalistični državi preveval jim je duše. Finančni minister bode v tej državi brez dvoma sodrug Resel, ki je že po svojem krojaškem poklicu, katerega je svoje dni izvajal v prostih urah, kolikor mu jih je pustilo politikovanje, najbolj sposoben zakrpati državni žep, da ne bode letel denar iz njega. Verkauf bode trgovinski minister, v kar je po svojem židovskem pokolenju najbolj usposobljen.

I. t. d. i. t. d. cum gratia in infinitum, kajti napraviti bodejo morali mnogo novih ministerskih mest, ker se vsak socijalistični voditelj čuti sposobnega za take posle.

V četrtek pa so socijalisti dokazali, da so sposobni sedeti na ministerskih stolih. Naj še pride kdo

in jim odrekati skuša to sposobnost! Slavni 26. nov. je vsem takim klevetnikom zaprl usta.

Francozi govorijo o svojih zgodovinsko znamenitih dnevih vedno le tako, da navajajo mesec in število dneva: „znameniti 9. termidor“, ali „odločilni 18. brumaire“ i. t. d. pravijo.

Tudi avstrijski socijalni demokratje govorili bodejo vedno le o slavnem 26. novembru.

Res slaven je bil zanje ta dan, celo uradniki sedanje državne oblasti nosili so jih na rokah, kajti policijski stražniki znositi so morali razgrajajoče socijaliste iz zbornice.

Ponesli pa so tudi še druge, namreč znane nemške nacionale.

Schönerer in Wolf pokazala sta izredno sposobnost za predsedniško mesto, ko sta pobrala predsedniku zvonec ter krepko zvonila.

Zvonovi zvonite,
Na delo budite . . .

In zbornica je šla na delo in na kakšno delo!

Stari rek pač velja, da naj levica ne ve, kaj dela desnica; narobe pa, da naj namreč desnica ne ve, kaj dela levica, ta rek v našem parlamentu veljati ne more.

Ako levica kriči, tuli, zvoní in razbija z deskami, ki pa ne pomenjajo sveta, potem se mora za to brigati desnica.

Desnica in predsednik. To je sedaj gotovo najuglednejši človek, ker že nekaj tednov gleda vanj

ves parlament, 425 mož. Levičarji hočejo o priličnem času moža strgati na kosce, česar seveda ne more pripustiti desnica, in tako je boj neizogiben.

Mesto poročil iz parlamenta prijavljati bodedo morali poročila z bojišča. Za taka je naš poročevalec kot nekdanji vojak zelo usposobljen in upamo, da bodo bralci zadovoljni tudi s temi njegovimi poročili.

Kako lepo se bere n. pr.: Dunaj, 25. novembra. Levo krilo levičarjev zasedlo je predsedništvo, od koder jih je po kratkem boju pregnal kombinovan bataljon desnice. Ranjenih 5.

Predsedstvo stražiti bode morala sedaj policijska straža.

Tje, kamor hrepeni marsikdo, kamor vleče srce marsikoga, prišli so dunajski policaji brez agitacije in volitve. Delajo pa isto, kar poslanci, hodijo namreč v parlament in pretepati se morajo tam. Razloček med njimi in poslanci je le ta, da poslanci hodijo v parlament, policaji pa jih nosijo iz njega.

Slavni ruski general Suvarov rekel je, da so za vsako vojsko potrebne tri stvari: 1. Denar! 2. Denar! 3. Denar!

Tudi za vojsko v parlamentu so te tri stvari neobhodno potrebne. Pa bati se ni treba, saj daje te tri prepotrebne stvari — avstrijsko ljudstvo.

Nekaj denarja pa so si le prihranili avstrijski narodi s tem, da je izključena cela vrsta poslancev

dočehe, mej njimi dr. Pacaka, ter kliče policiji, naj zapusti zbornico. — To se zgodi, predsednik otvori zopet sejo ter dá besedo grofu Stürghu. Ta vstane, toda iz sto grl na levisi mu gromi nasproti, da ne sme govoriti. Predsednik pokliče k redu posl. Wolfa enkrat, dvakrat, vedno večji krik; predsednik izjavi, da Wolfa na podlagi včerajšnjega sklepa zbornice izključi iz zbornice za tri seje. Wolf kriči dalje, predsednik zapusti sedež, takoj vstopi uradnik z desetimi policaji, ki zgrabijo Wolfa ter ga v gnuječi odnesó iz zbornice ob 3/4 1. uro.

Predsednik se zopet vrne, zvoni in svari. Razumljiva ni nobena beseda. Z rokama odgrne suknjo, češ, prsa moja so Vam na razpolaganje, v Vaših rokah je moje življenje ter se usede. Levica, posebno soc. demokratje, ki besné kot največji divjaki, kriče: Vèn predsednik, pfui itd. Abrahamowicz v presledkih dvakrat soc. dem. Daszynskega pokliče k redu; ker z drugimi vedno kriči, psuje in zmerja, izključi ga za tri seje. Ob 1. uri zapusti predsednik zbornico, zopet vstopi policija ter s silo odnese Daszynskega, ki breca z nogami in bije z rokami. V tej gnuječi socijalni demokrat Verkauf reditelja Langa zgrabi za vrat, a Lang se ga otrese kot kužnega.

Levičarski vodje: Kaiser, Gross, Pergelt in dr. Lueger mej njimi prosijo, rote kričače, naj se pomirijo, — vse brez uspeha. Mnogo jih stoji na klopih ter s pestmi preté proti desnici med njimi Girstlmayerjev Francelj iz Maribora.

Deset minut čez 1. uro se zopet vrne Abrahamowicz, levica v zboru zopet zatuli in rohnijo.

Schönerer zgrabi v črno platno zavit železen drog ter z vso silo razbija po mizi, da šibre leté okrog. Predsednik ga dvakrat pokliče k redu, izključi za tri seje, reditelj Lang ga pozove, da zapusti zbornico; ker se brani, pride policija ter ga odvede. Pri vratih se Schönerer obrne ter zatali z gromovitim glasom: Hoch Germania! Kittel in Türk mu stiskata roko.

Nekaj minut po 1. uri pride podpredsednik dr. Kramar ter pozove grofa Stürgha, da začne govoriti.

Levica sika, tuli, rjove, v prvi vrsti se repenčijo soc. demokratje. — Soc. dem. Steiner, rodom Čeh, kliče v jednomer: Hamba, Kramar! — Dr. Kramar ga dvakrat pokliče k redu, nato izključi za tri seje; reditelj Lang ga pozove, da zapusti zbornico; ker se brani, pride policija in ga odnese s silo.

Ob 1/2. uri je dr. Kramar prvič poklical k redu soc. dem. Resela, Cingra, Bernerja in Hybescha, ob 3/4. 2. so bili na rokah policije pred durmi. Ko nesó iz zbornice žida Bernerja, najostudnejšega človečeta v vsem parlamentu, zakliče pri vratih: Živela soc. demokracija! Vaša policija nas nosi danes iz zbornice, a čez nekaj let Vas mi vlečemo pod nož (quillotine).

Mej tem je dr. Kramar izključil za tri seje še štiri soc. demokrate. Ko se vrnejo, izključi jih zbor-

nica na predlog predsednikov za 30 dnij, — ako bode sploh še zboroval parlament.

Ob 2. uri zaključi podpredsednik dr. Kramar sejo ter izjavi, da predsedstvo prihodnjo sejo naznani pismeno.

Parlamentarna komisija pa je ravnokar sklenila, da je prihodnja seja že jutri ob 10. uri in se bo nadaljevala v pozno noč.

Politični mučeniki?

Soc. demokratje vseh deželá bodo sedaj slavili iz zbornice izključene svoje somišljenike kot politične mučenike ter hujskali množice.

Toda kdor se pohujšuje nad desnico in predsedstvom zaradi premembe poslovnega reda, pride v zbornico in si oglej te obraze, te ljudi, ki se vedejo kot znoreli, besni, divji brez uma in pameti. Tu si miren človek skoro že življenja ni svest.

Stari poslovni red je „unicum“, svetovno znan kot najslabši. — Vsak zakon mora imeti določene kazni, oziroma meje in varstvena sredstva; brez taccih sredstev je zakon nepopolen, nima smisla. A vzgled takega nepopolnega zakona je poslovni red avstrijske poslanske zbornice. Predsednik ima nalogo izvrševati sklepe, voditi obravnave, vzdrževati red itd., a nima nobenega sredstva, da bi količkaj mogel izvrševati svojo težavno nalogo. Kaj pomaga, če kličeš luni, naj skrije svoje skremženo lice, kaj pomaga, če Abrahamowicz Wolfa ali soc. demokrata pokliče k redu? Ne, to je divja druhal, ki v surovosti daleč prekaša in nadkriljuje Trenkove pandurje. In ti naj so zastopniki ljudstva, proletarijata, revščine, bede? Ti naj so politični mučeniki za svoje prepričanje? To so izmečki delavskega stanu, ako so sploh kedaj z rokami si služili kruh.

To je splošna sodba. Tudi levica se sedaj sramuje, da je te ljudi postavila v prve vrste bojnih svojih čet. Obče se govori po hodnikih med poslanci, da mnogi levičarski poslanci zapuste zbornico in Dunaj, kajti nočejo biti pogrebeci avstrijskega parlamenta.

Naj kdo sodi o premembi poslovnega reda tako ali tako, priznati mora, da se je ali ta prememba morala izvršiti ali pa je morala vlada razpustiti državni zbor.

V zakonu je prava prostost, in bil je zadnji čas, da se tem potom zapreči terorizem, kateri neomejeno vlada in gospodari v zbornici že tedne in tedne. Zal, da danes že po toči zvonimo.

To, kar se je včeraj sklenilo, to bi se moralo zgoditi takoj ob pričetku zadnjega zasedanja. Omnia iura et leges permittunt, repellere vim!

Vse je v strahu, kaj še pride; mnogi poslanci se bojé na ulico, koder je tisoče občinstva, večinoma dijakov. Mnogo dijakov je policija nekda zaprla. Na ulicah se Wolfa kot Cezarja spremljali populičnjaki. Bil je dan — revolucije v zbornici. Gorjé človeštvu, ako ljudje á la Berner, Cingr, Steiner dobé krmilo v roke. Toda, vsaka sila do vremena!

prijazno sprejeli. Ako bi pa morda kdo utegnil ljudstvo fanatizovati, kakor se je to v Starem trgu pred nekaj leti zgodilo, skrbeli bodemo že mi za vaše varstvo in hujskatem vrata in če bo treba tudi pesti pokazali. Malo čudno se nam zdi, da Korle ne grozi s tistim sredstvom, v katerem je najbolj izurjen. Wolf je grozil z revolverjem, ker je bil vaju tega orožja. Korle bi moral dosledno sprožiti s svojim — konjem, na katerem tako oblastno kakor paša jezdari. „Kopita mojega konja bodo pomanjerala vse one hujskace“, tako bi moral dejati. . . Morda je pa bolj izurjen v borbi s pestjo, kdo ve?

Med ploskanjem se pa Korle nehote spomni onih dnij, ko je solze jokal, — kakor stavec, zroč otroke, ki se lepo igrajo — ko v „Sl. Narodu“ niso hoteli vsprejemati njegovih „veleslanih“ dopisov. Boječ se, da se ne bi vrnili oni dnevi, milo opominja, da narodna stranka ne sme tako delati, „kakor se je to doslej vedno godilo — samo iz Ljubljane komandirat“.

Da ne bi ljubljanski gospodje zopet tako delali, se jim vrže pred noge in jim prepušča Dolenjsko, kot „prelepo torišče“ javnega delovanja. Dosedaj je bil Korle — seveda po svojih mislih — jedini „komandant“ Dolenjski, sedaj pa, joj — kaka kapitulacija! —

Tako je govoril Korle. Seveda je bilo njegovo pisarjenje vsem dolenjskim kmetom — v pristrčno zabavo —

Mažari v hrvatskem Primorju.

XVIII.

Ogerska vlada je bila odločila, da skliče še jedno enketo glede reškega vprašanja. Povabila pa je bila na to posvetovanje nekoliko Rečanov, večinoma privržence današnjega sistema, razven jednega Hrvata. Na tej enketi se je imelo razpravljati le o nekih spremembah za Reko namenjenih postav, ne pa o tem, je-li se imajo postave uvesti ali ne. Ker je pa med tem reško mestno zastopstvo odstopilo, sklenili so vsi v to enketo pozvani meščani, razven predsednika parobrodarskega društva „Adrije“, ostati doma ter poziv ministra Banffy-ja odbiti. In ravno na dan, ko se je imela sniti omenjena enketa, razglasila je ogerska vlada v svojem uradnem listu, da imajo od 20. novembra veljati na Reki one postave, proti katerim se Rečani toliko upirajo. Ogerska vlada je tedaj odločila po svoji volji in čisto nepostavno brez regnikolarnih deputacij v reškem vprašanju in ves odpor na Reki bode ostal za zdaj brez vsake koristi, kajti proti volji jačega ni mogoče vspeti. Na Reki se bode vladalo za naprej po ogerskih postavah, a če se bode novoizvoljeno zastopstvo proti temu protivilo, postavljen bode v mestu za nekaj časa komisar, dokler se Rečani umirijo. To so tedaj nasledki dosedanje reške politike. Rečani so bili do zdaj vse rajše, mažaroni in talijomani, nego Hrvati. Poslednje so prezirali povsodi in pri vsaki priložnosti. Poslancev svojih niso hoteli pošiljati v hrvatski sabor, a poslanec njihov na ogerskem saboru jih je ravno v tem vprašanju izdal, ker ni niti besede spregovoril v korist njihove avtonomije. Da sedita oba reška poslanca v hrvatskem saboru, mogla bi s hrvatskimi opozicijskimi poslanci braniti avtonomijo mesta Reke, saj je to mesto vendar po zgodovinskem pravu in svojem zemljepisnem položaju nepobitni del kraljevine hrvatske. Ali Rečani so zavrgli vsako zvezo s Hrvatsko v misli, da jim procvete mesto le s pomočjo mažarsko. Zdaj so se prepričali, kolike je vredno mažarsko prijateljstvo in kam jih je spravila slepa strast proti Hrvatom.

Na Reki pa med tem neprenehoma vre. Bilo je tudi nekoliko demonstracij proti mažaronskeji stranki in proti njihovemu poslancu grofu Bathany-ju. Mestno upravo je imel voditi po odstopu župana dr. Mayländer-ja podžupan Jeletić, ali je tudi le-ta ni hotel sprejeti. Ker je pa drugi podžupan Mohovič bolan, bode morala vlada bržkone jednega svojih činovnikov postaviti, da vodi mestno upravo, dokler se ne izvoli novo mestno zastopstvo. Borba pri novih volitvah bode huda. Takozvana avtonomna stranka se sicer nadeja, da gotovo zmaga, ter računa na splošno razdraženost reškega prebivalstva proti ogerskeji vladi. Prava avtonomna stranka, katera ni reških Hrvatov nikdar zanikala, če tudi jim ni bila prijazna, ima za vodjo Valušnika, katerega smatrajo tudi Hrvati kot takega. Ta mož je v političnem delovanju dosleden ter je vedno branil avtonomijo mesta Reke tudi že tedaj, ko je velik del današnjih avtonomašev burno pozdravljaj Mažare, ko

od nadaljnjih sej, nekateri za 3 dni, nekateri za 30 dnij.

Matematiki so izračunali, da znaša tako prihranjena svota 1500 goldinarjev.

Malo sicer, pa tudi nekaj.

Pismo z Dolenjskega.

Dunajčanje imajo priliko se zabavati pri komedijah, ki se gode v državni zbornici, pri katerih igrata glavni vlogi Schönerer in Wolf.

Zakaj bi pa naši malomeščani in kmetje ne imeli nikake zabave?

In res jo imajo. Imajo jo pri komediji, ki se sedaj igra ob zmagi „narodne“ stranke v kmetskem volilnem okraju Vipava-Idrija. Režišerju dr. Tavčarju ploska vse liberalno slovenstvo. Izostati seveda ni smel pri tem ploskanju znani dolenjski glumač Korle. V „Slovenskem Narodu“ se Franu klanja do zemljice črne, ploska mu z rokami na tako velikanskem vspehu, ki ga je pridobil nad „Mahnič-Missijanci, kateri ljudstvo puščajo v temini“, nad „prepotentno, ošabno duhovščino“, ki je „nevedna kakor teslo“. Tudi tepta Korle z nogami, naj jo Ivan milosrčno ponovi, tako lepo komedijo. Kakor Wolf na Dunaju z revolverjem, grozi Korle s pestjo vsem onim, ki ne bodo pomagali ploskati. Tako govori Ivanu in njegovi gospodi: „Gospoda! Le pojdite večkrat med narod, prirejte to nedeljo tukaj, prihodnjo drugod shode! Prepričani morete biti, da vas bodo povsod

Da bi ga pohvalili za ta „užitek“, so mu dolenjski fantje zložili pesmico, in jo že pojo po gričih in ravninah. Melodije še ne vem, besede sem si pa zapomnil. Tako-le pojo ti poredni fantje:

Piše slavnj Korle, piše,
V potu svojega obraza,
In ko piše, večkrat vzdise —
V svesti si je pač — poraza!

Vedno proizvaja nove
Proizvode svoje glave,
Pak prodaja kot cvetove
Svetu jih za kupček slave.

Vedno, vedno on se muči,
Muči on se mi po dnevu
S proizvodi in pri luči —
Bliskajo oči mu v gnevu.

Ali Korle sreče nima,
Ljudstvo njemu se le smeje,
Nad cvetovi z glavo kima
Pa mu govori in deje:

Slab si ti proizvajalec,
Slabi tvoji proizvodi,
Slab zato si prodajalec —
Le jih kruti daj usodi.

Nihče za nje se ne zmeni,
Sam imej jih v svojem vrti;
Komaj da so porojeni
Ti cvetovi, že so — strti.

Imej pamet, pa usode
Tvoje rajši glas prevdari:
Slančeve vse proizvode
Slanca mrzla koj popari.

So se Rečanom prilisovali s tem, da so jim vrejevali luko in polepševali mesto. Ta mož ni Mažarom verjel, nego se je držal latinske poslovice „timeo Danaos et dona ferentes“. In ni se varal, kakor nam kažejo današnji odnošaji na Reki. Prvo besedo pa ima v sedanji borbi Osojnak, prvi oproda župana dr. Mayländerja.

In ravno ta mož je nekda poseben oboževal Mažare, gostil jih ter pri svečanostih pozdravljaj z burnimi „eljeni“. Zdaj se pa izmed vseh najbolj repenči proti svojim nekdanjim zaveznikom, piše proti njim po časopisih ter napada Hrvate, češ, da so tudi oni privolili, da Mažari slobodno uvajajo na Reki nove postavbe. In vendar je znano vsemu svetu, da Hrvati niso tega storili, kajti izjava vladnega zastopnika Hrvatske v tem pogledu ne more imeti niti za Ogersko, niti za Hrvatsko, niti za Reko državno-pravne veljave, ker se to vprašanje ne more in ne sme rešiti brez regnikolarnih deputacij, niti brez dovoljenja hrvatskega sabora, ki gotovo ne bode nikdar na to pristal, da se Reka sploh odcepi od Hrvatske.

Stranka Osojnakova, katera podpira bivšega župana dr. Mayländerja, ni prava domača reška stranka, nego obstoji iz raznih tujih življenj, ki so se doselili na Reko iz Italije, Istre, Dalmacije, otokov in Trsta. To so pravi talijomani ter se odlikujejo le po sovraštvu proti Slovanom, posebno proti Hrvatom. Ker je bil ogerski minister Banffy v poslednje enketo poklical med drugimi Rečani tudi reškega Hrvata barona Vranicana, raztrobil je Osojnak po časopisih, da misli zdaj ogerska vlada upotrebiti Hrvate proti avtonomnej stranki na Reki. Proti temu zlobnemu napadu na reške Hrvate je odgovoril poznati rodoljub Erazmo Barčič kakor se spodobi, ter dokazal, kakšen klevetnik je Osojnak. Vsa stranka Osojnakova je prevrtljiva ter išče le časne koristi, saj privrženci njeni nimajo prave domovine. Le dve stranki se morete smatrati domoljubnima, Valušnikova in Barčičeva. V jednej in drugaj se nahajajo kot privrženci, katerim je stalo res do avtonomije in slobode rodnega mesta. Škoda, da tudi Valušnikova stranka mrzi Hrvate, ker tako le sama sebi škodi.

Hrvati pa bodo vkljub tej mrznji storili svojo dolžnost; za to nam je porok sam njihov vodja Barčič in mnogo drugih poštenjakov. Kako koristen bi bil zdaj za Hrvate političen časopis na Reki, da so ga ob svojem času osnovali, kakor sem svetoval v enem svojem dopisu. Zdaj je zopet priložnost za to. Politični položaj na Reki je tak, da se bodo morali tudi protivniki ozirati na Hrvate. Nadejamo se, da bodo znali reški Hrvati v tem položaju izčrpati korist za-se in da ne bodo več tako zapostavljeni, kakor so bili do zdaj. Neobhodno pa je potrebno, da si osnujejo čim preje svoje glasilo v hrvatskem jeziku, da pokažejo tudi pred svetom, da obstojé kot stranka, katera ima pravico pred vsemi drugimi, vplivati na odnošaje Reke kot od starine hrvatskega mesta. Mi pozdravljamo hrvatski pokret na Reki iz vsega srca.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. novembra.

V katoliški ljudski stranki vre že dalje časa, seveda zelo polagoma in na tihem. Prvi povod nesporazumljenju mej člani te stranke je dal znani Dipaulijev predlog, sedaj se je pa temu pridružil še postopanje vodij katol. ljudske stranke v zadevi glede spremembe poslovnega reda. V četrtek popoldne je imel ta klub sejo, ki je trajala tri dolge ure in v kateri se je vsled pritiska opozicije sklenilo, da se razveljavi klubov sklep, po katerem je bil vsak zavezan, glasovati za provizorij in proti vsem predlogom manjšine, ter dovolilo članom, da se smejo vzdržati glasovanja. Mogoče pa je, dostavlja dunajsko antisemitsko glasilo, da bode nasprotna frakcija katoliške ljudske stranke glasovala tudi proti provizoriju. Vodji opozicije v tej stranki sta baron Dipauli in Zallinger, njima se je pridružil poslanec Kapferer. Skupno šteje ta frakcija sedem do osem mož, torej dobro četrtino. Ti člani sicer ne nameravajo takoj izstopiti iz stranke, pač pa se odločno protivijo postopanju desnice in se vedno bolj približujejo dr. Luegerju. Ta stavka v katoliški ljudski stranki bi bila za večino in provizorij lahko osodepolna, ko bi se v zadnjem trenutku ne bi bilo iznašlo sredstvo, s katerim se zmanjšuje število opozicijskecev.

Vladne namere. O teh piše jedna zadnjih števil „Agr. Zeitg.“, najbrže iz vladnih krogov nekako tako-le: Levičarske stranke zahtevajo z vso silo, da bi bila manjšina več nego večina, kar se pa naravno nikdar zgoditi ne sme. Za stališče avstrijskih Nemcev se zdaj ni bati, ker grof Badeni nima tolike moči, da bi jim mogel do živga, in tega tudi ne bo zmoglo nobeno drugo ministerstvo. Toda Nemci ne smejo pozabiti, da velja češki ali slovenski davčni goldinar ravno toliko, kakor nemški, in da so tri službena leta rumunskega vojaka ravno tako težka, kakor pa ona, ki jih odsluži nemški vojak. To naj pomislijo vodje nemškega naroda, kateremu ne želi nihče kaj žalega, pač pa se zahteva od njega, da on ne žali druge narodnosti. Nadalje se opisuje, da se vlada vkljub mnogoštevilnim in ljutim napadom ne mara umakniti, ker je prepričana, da postopa popolno pravilno. Tudi nemški vodje bodo svojedobno spoznali, da je grof Badeni zahteval le pravičnost in ničesar drugega. Vse jedno pa je, glasi se konečno, ali se to zgodi v šestih tednih, mesecih, ali pa v enem letu in tudi pozneje, grof Badeni bo vztrajal vkljub vsem neprijetnostim.

„Delavnost“ socijalnih demokratov. Pa naj še kdo reče, da zastopniki socijalne demokracije v državnem zboru niso delavni! Do včerajšnjega dne se res niso preveč gibal in se „trudili“ za svoje lačne volilce, ker so videli, da se njihova moč ne potrebuje še neobhodno. Včeraj pa, ko je bilo treba nastopiti z združenimi močmi proti „nečuvenemu nasilstvu“ vlade in desnice, ko so se, kakor pravi druga izdaja včerajšnje večerne „Neue Fr. Presse“, pričele „parlamentarično - vojaške“ razprave v poslanski zbornici, ko je pričel voditi zbornično predsedstvo c. kr. policijski nadkomisar, so se pa pokazali močne, naidušene in delavne zastopnike socijalno demokratičnih načel. Delavnost poslancev Daszynskega, Resela, Bernerja, Hybeša, Cingra in drugih rudečkarjev, kakor so jo razvijali včeraj popoldne, je res občudovanja vredna, in zelo nehvaležno bi bilo od njihovih volilcev, ko bi jim za to ne doposlali priznanih adres ter jih poveljevali v javnosti in razobesili slik teh junakov na javnih prostorih za vzgled in vspodbudo vsem Adamovim otrokom. Dnevnik 10 gld. so včeraj, akoravno se je „delalo“ le kake tri ure, zaslužili v polni meri, kajti delo je bilo tem naporneje in „polno odgovornosti“. — Že v četrtek popoldne se je poleg ostalih desničarskih klubov sešla socijalistična frakcija v posvet ter vsprejela po navodilu Adlerjevem in Pernerstorferjevem nastopni predlog: 1. na vsak način ugovarjati „baje“ v zbornici sklenjenemu predlogu poslanca Falkenhayna; 2. zastopniki socijalne demokracije hočejo vkljub temu, akoravno ostavijo zbornico vse ostale levičarske stranke, v vsaki okoliščini vztrajati v zbornici. V pojasnilo poslednje točke moramo dodati, da so zahtevali nemški liberalci in nacionalci, naj se levica tako dolgo ne udeležuje zborničnih razprav, dokler desnica ne prekliče „nasilne“ spremembe poslovnega reda. Temu sklepu so se pa uprli socijalni demokratje in krščanski socijalisti, ki hočejo na vsak način prisiliti predsedstvo, da prekliče Falkenhaynov predlog. Ker sta se torej uprli nasvetu liberalcev dve najagilnejši stranki, se jim je pokorila cela levica in vsled tega se je tudi včeraj korporativno delovalo. Socijalni demokratje so rešili svojo vlogo prav dobro. Največ zaslug imata za to dr. Adler in Pernerstorfer, ki sta, kakor poročajo listi, raz galerije zapovedovala rudečim kričačem ter jih naiduševala k vztrajnosti. Posledica te delavnosti, izguba dijet in morda še kaj drugega, seveda ne zadene glavnega voditelja, pač pa prave bojovníke, ki so se morali vrlo potiti za tako „plačilo“. Sicer se jim pa izguba pokrije že z druge strani.

Poljakom v pruskem deželnem zboru polaga krakovski „Czas“ prav toplo na srce, naj se sedaj dobro pripravijo za boj za pravice njihovih poljskih volilcev, sedaj ko se prične zasedanje pruskega deželnega zbora. Mej drugim piše nastopno: Nadjamo se, da se bodo našli na poljskih sedežih v Berlinu možje, ki bodo z močnim glasom ožigosali nepravilno postopanje pruske vlade napram poljskemu narodu. Nadjamo se nadalje, da bode poljski narod vztrajal tudi v novem viharju v zavesti, da se bojuje za svojo pravično stvar, z zavestjo, da se bori za najdražjo narodno svetinjo kot najprednja straža celega slovanstva, kateremu prete valovi pangermanskega sovraštva. Vztraja naj v tem hudem boju tem bolje, ker brani poleg narodnosti tudi katoličanstvo proti nasilstvu protestantizma, ki se brez strahu izdaja kot parola v boju proti slovanstvu in

katoličanstvu. — Gotovo je, da bodo zastopniki poljskega naroda povzdignili svoj glas ter svarili vladu pred nečuvenim nasilstvom, toda kaj pomaga, ker so v manjšini in se njihov ugovor presliši kakor glas vpijočega v puščavi.

Socijalne stvari.

Sklepi prvega avstrijskega kmetijskega shoda na Dunaju.

(Dalje.)

II. Pogodba z Ogersko.

1. Zakon o pogodbi z Ogersko mora določiti, da se prispevki za stroške za zunanje zadeve in za okupacijske pokrajine jednako odmerijo za obe državni polovici, za skupno vojno pa po razmerju v vojni službujočih državljanov.
2. Vsi zastopniki kmečkih občin morajo zahtevati, da se določi kvota 56 : 44.
3. Dohodke na colnini mora vsaka polovica posebej imeti.
4. Trgovinska pogodba se ne sme skleniti za dobo desetih let ampak le do decembra 1903.
5. V varstvo domačega kmetijstva ustanoviti se mora mejcarinska meja za žito in žitne izdelke.
6. Mlinarski obrt je treba takoj razveljaviti brez odškodnine napram Ogerski.
7. Blanco-termio-kupčija z žitom se mora strogo prepovedati.
8. Dovoljenje za skladanje blaga inozemskim osebam in firmam za nižjo ceno nego je deželanom mogoče, se mora prepovedati; isto tako se inozemskim firmam skladnine prosti čas ne sme čez tri dni na noben način podaljšati.
9. Inozemskim osebam in firmam se ne sme višja refakcija dovoliti, nego domačim.
10. Voznina za kmetijske produkte se mora v obeh državnih polovicah določiti po jednotnem kilometerskem tarifu.
11. Obe polovici se zavežeta vse pristojbinske doklade po mejsebojnem sporazumljenju določiti. Statistična pristojbina mora takoj odpasti.
12. Izdelovanje in prodaja umetnega vina se mora v obeh državnih polovicah strogo zabraniti.
13. Jednaka postava mora urediti dohod blaga in zamenjanje domačih izdelkov s tujimi prepovedati.
14. Zivinozdravniški predpisi se morajo v obeh drž. polovicah jednako uravnati ter skupno in vestno nadzirati.
15. Preskrbovanje živinske soli za znižano ceno domačim kmetovalcem se izroči tostranski vladi.
16. Pri obnovitvi bančnega privilegija se mora ozirati na interese kmetijstva in vpliv od ogerske strani z vsemi sredstvi zabraniti.
17. Za razsojevanje preprirov, bodisi radi colnine ali trgovine se ustanovi avstrijsko-ogersko razsodišče, katero obstoji iz parlamentaričnega zastopstva obeh polovic; predseduje mu predsednik najvišjega skupnega računskega dvora. Razsodba tega sodišča je pravomočna; zoper njo se ne more pritožba vložiti.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja.

Ocenili Cirilski.

1. Zgodbe svetega pisma. Slovencem priredil in razložil dr. Frančišek Lampe, 4. snopič, stran 353—480. — Že zaradi te knjige je lahko žal onim 4000 udom, kateri so postali nezvesti to leto dični družbi sv. Mohorja. Zakaj prinaša nam besedo Božjo v prelepi besedi slovenski. V tem snopiču beremo najprej, kako je Samson v nekaterih ozirih Izveličarjeva predpoda. Nato sledita dva dogodka iz onih dnij, katera nam je g. pisatelj prosto podal. Za mično zgodbo o Rutu prehaja k zgodbam Samuvelovim. Po kratkih opazkah o čveterih knjigah kraljev in kroničkih bukev beremo o rojstvu Samuvelovem, o Heliju in njegovih sinovih. Po Helijevi smrti postane Samuvel sednik. Opisujejo se nam početki izraelskega kraljestva pod prvim kraljem Savelom. G. pisatelj nam kaže tega kralja kot svarilen vzgled, kam privede človeka nepokorščina. Nato beremo slavne čine in znamenita dela kralja Davida. Vidimo pa tudi Davida kot spokornika in pesnika. Po zgodovini Davidovi podal je gosp. pisatelj v tem zvezku prvih deset psalmov. Tega smo se razveselili najbolj, da bodo Slovenci v gladki domači besedi spoznali najlepše bisere prvega in najbolj vzvišenega pesništva. Ker je pa težko umeti te speve, zato go-

vori g. pisatelj v uvodu k psalmom o svetih pesmih sploh in o Davidovih psalmih posebej. Odgovarja na vprašanje, kdo je zlagal psalme, podučuje bralca lahko in umljivo tudi o vspelednosti členov. Sledi razdelitev psalmov po vsebini ter njih uporaba pri službi božji v stari in novi zavezi. Nekoliko izvemo tudi o godbenem orodju starih Hebrejcev. Po tem kratkem, a jako podučnem uvodu beremo psalme same z mnogoterimi opazkami. Razlikuje se ta prestava v marsičem od one v slovenskem sv. pismu. Stirje psalmi (23, 100, 50 in 27) vpleteni so v Davidove zgodbe in tam pojasnjujejo Davidov položaj ter obratno pojasnjujejo zgodbe psalme. Ne vemo, ali namerava g. pisatelj podati nam vse psalme ali samo nekatere posebno izbrane. Veseli bodemo, če bomo v prihodnjem snopiču brali še kaj teh vzvišenih spevov, še bolj seveda pa bi nas veselilo, če g. pisatelj poda Slovincem cel psalter.

Tudi v tem snopiču ostal je g. pisatelj zvest svojemu sklepu, da hoče Slovincem podati kolikor mogoče veliko svetopisemskega besedila. Občudovati moramo prelep jezik, v katerem beremo besedo Božjo, posebno dovršen je v psalmih. Prav lepo nam g. pisatelj pripoveduje ona svetopisemska mesta s svojimi besedami, katera bi sicer nevednim ne bila morda v izpodbudo.

Med besede sv. pisma vpletenih je premnogo opazk, ki razjasnjujejo časovne in krajevne razmere, razlagajo nejasne ali manj jasne besede, bodre k posnemanju lepih vzgledov in svare pred slabimi. Hvale vredno je zlasti tudi to, da se ozira na sedanje razmere, jih primerja s tedanjimi ter tako oboje razsvetljuje. Za slike je storila družba gotovo, kolikor je mogla; nekatere so prav lepe, vse pa dostojne.

2. **Sveti rožni venec.** Poučna in nabožna knjiga za krščansko ljudstvo. Nemški spisal dr. Jožef Walter, prošt v Innichenu. — Ta knjiga bo obilo koristila našemu ljudstvu. Saj se večina slovenskih družin še drži stare, vse hvale vredne navade ter moli vsak večer skupno sv. rožni venec. V tem jih bo pričujoči molitvenik potrdil. One pa, kateri so začeli opuščati to blagoslova polno molitev ali celó prezirati jo, češ da je le za neizobraženega kmeta, bo vnel k novi gorečnosti, oziroma odvrnil jih od njihovega napačnega mnenja; zakaj lepo nam kaže v prvih dveh delih pomen in lepoto sv. rožnega venca in globokost njegovih skrivnosti.

V prvem delu nam podaja pisatelj več razmišljanj o sv. rožnem vencu. Ko omenja na str. 35. in 36. dobroto, katere ste po tej molitvi prejeli Španjska in Tirolsko, naj bi bil prevajalec dostavil še pomen sv. rožnega venca za našo domovino. Zakaj glavna opora našemu pobožnemu ljudstvu je ta molitev, in gotovo ne gre njej v zadnji vrsti hvala, če so Slovenci vkljub navalom brezvere v prošlem in sedanjem času ohranili si najdražjo svetinjo. Gotovo bi ne bil škodil prevodu podoben dostavek. — Drugi del razlaga skrivnosti sv. rožnega venca, tretji obsega raznotere molitve, tako da bo vsakdo lahko to knjigo rabil kot pripraven molitvenik.

Jezik v knjigi je splošno gladek. Toda ker so knjige „družbe sv. Mohorja“, zlasti molitveniki, večkrat jedini vir, iz katerega se uči naše ljudstvo čiste slovenščine, zato bi morali pisatelji teh knjig še bolj skrbno paziti na jezik v njih, kakor je to storil prevajalec „sv. rožnega venca“. Temu se ponekod preveč pozna, da je preveden iz nemščine. O tem priča raba nedoločnika, n. pr. „če nimaš denarja kupiti si“ (da bi si kupil); tudi ni slovensko rabiti samostalnike mesto glagolov, n. pr. „namesto obiska cerkve opravijo druga dobra dela“ (namesto, da bi cerkev obiskali); velika napaka je rabiti tako-le svojilni zaimke: „zakaj natvezaš tvoje (mesto: svoje) srce na zemljo“; slovenski niso izrazi: „bil je na tem, da obupa“; „zmago dobiti“; „kdor ljubi očeta ali mater več kot mene“; „namen si postaviti“ i. dr. Napačna je zveza: „ta molitvenik imenovati pomanjkljivega in brezmiselnega“ (pomanjkljiv in brezmiseln). Ne sklanja se: „kolikim grešnikom“, marveč „koliko“ ostane v vseh sklonih neizpremenjen. Ne spreja se: „gledaj“, marveč: „glej“. „Lahko“ se ne stopnjuje: „lahkeji“, marveč „lažji“. Sploh naj bi ne bil prisiljeno umetničil druge stopnje pridevnikov in prislovov; toraj ne n. pr. „potrpežljivejši“, marveč, kakor govori ljudstvo: „bolj potrpežljiv“; ne „pogošče“, marveč „večkrat“.

Nenavadnih izrazov izogibajmo se kolikor mogoče. Čemu toraj: „vsevidečnost“, „napotek“ (Anweisung), „čija“, „zavzema“, „kajsi“ (mesto: kaj)? Besedo „karena“ bi bil vsekako moral pojasniti, če

je že hotel ponekod rabiti jo mesto navadne „kvadrana“, katero je pa razložil. Pri francoskih imenih naj bi bil povsod dosledno povedal, kako naj se izgovarjajo. Dosledno naj bi bil govoril o papežih o tretji osebi jednine ali pa množine, ne pa: „Pij IX. je priporočal“ in: „Pij IX. so priznali“; ta nedoslednost se ponavlja na mnogih mestih. Naše mnenje je, da je bolj slovensko o takih osebah govoriti v množini nego v jednini; le posnemajmo v tem škofa Slomška, ki — „so pisali“. Dosledno naj bi bil tudi rabil prevajalec v tožilniku množine zaimke „jih“, ne pa „je“, n. pr. „znabiti ti jih popolnoma odvzame, gotovo pa ti jih zlajša, in ti je pomaga nositi“; „spoštujte svoje posle, lepo je imejte“ itd. Dobro bi bilo, ko bi bil prevajalec oskrbel nekoliko lepši prevod cerkvene pesmi „Pridi sveti Duh“. V navadnih molitvah držimo se vsi jednake oblike. Nikdar ne begajmo ljudstva, ki se je n. pr. komaj privadilo pri Češčeni Mariji besedi „blažena“! Tudi v „lavretanskih litaniyah“ naj bi se uvedla enakost, da bomo vsi prosili Mater „prečudno“, ne „prečudežno“, kakor jo kliče naš molitvenik.

Ker že „Družba sv. Mohorja“ rada izdaje molitvenike, s čemur gotovo ustreže vsem udom, naj izrazimo h koncu še jedno željo, katera se večkrat sliši med ljudstvom. Izdala naj bi namreč poljuden molitvenik za veliki teden, da bi ljudje lahko molili z mašnikom in bolje umevali svete obrede. Gotovo bo tudi s tem izpolnila željo sv. cerkve, ki gotovo iskreno želi, da bi otroci mater kolikor mogoče poznali; zakaj spoznanje ljubezen rodi in množi.

Tedenski koledar.

Nedelja, 28. novembra: 1. adventna, evang.: O poslednji sodbi. Luk. 21. Eberhart šk., Sistem m. Ponedeljek, 29. novembra: Saturnin, Filomen mm. Torek, 30. nov.: Andrej ap., Justina d. Sreda, 1. dec.: Eligij šk. m., Natalija d. m. Četrtek, 2. dec.: Bibijana m., Kromacij šk. Petek, 3. dec.: Franč. Ksav. sp. Sobota, 4. dec.: Barbara d. m., Peter Z. — Lunin spremin: Prvi krajec 1. decembra ob 4. uri 13. min. zjutraj. — Solnce izide 1. dec. ob 7. uri 28 min., zaide pa ob 4. uri 11 min. — Dan se skrči do 21. dec. za 20 min. in zraste do 31. dec. za 5 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. novembra.

(Brezvestno ščuvanje.) Z Dunaja in iz Gradca smo dobili vesti o obžalovanju vrednih resnih izgrelih, ki so se vršili vsled nečutenih dogodkov v parlamentu. Sedaj se jasno vidi, da je namen liberalni opoziciji ščuvati ljudstvo ter izgrede, ki so se dosedaj omejevali na cvet naroda v zbornici, prenesti tudi na ulice. S hrupnimi pouličnimi demonstracijami hoté opozicijonanci utrditi svoje omajano stališče v zbornici ter vkljub novemu pravilniku preprečiti vsako plodonosno delo. Kdor pozna zgodovino, zanj to ni nič novega, ker je to stara liberalna taktika, ki pa je imela zaradi kratkovidnosti državnikov žal le prevečkrat za liberalce povoljne vspehe.

(Z Dolenjskega.) 22. novembra. Preteklo ni še popolnoma 20 let od onih srečnih liberalnih časov, v katerih je užival največo slavo in najudanejšje spoštovanje, kedor je najbolj neotesano zabavljaj pozitivni veri in njenim oznanovalec. Ako se je v mrzličastih možganih tacega zabavljaja izcimil tudi še kak cenen dovtip, kričal je ves tedanji liberalni svet, da je mož duhovit. — Časi so se od tedaj spremenili temeljito, in dandanes take zabavljice ne najdejo dosti poslušalcev, razun morebiti mej židi tostran in še posebno onstran Litve, ali pa mej našimi liberalci in socialisti. — Ker so pa liberalci v svojem moniterju v zadnji čas razglasili kot prvo točko svojega programa boj proti duhovščini, sklepal bi ptujec, ki ne pozna naših razmer, da smo Slovenci res srečni ljudje in da sedimo mej žaklji denarja, ker imamo čas za take boje. Glede gospodov, ki so proglasili omenjeno točko liberalnega programa kot poglavitno, bi se morda ne motil. — Motil bi se pa, kdor bi mislil, da bode molčal dolenjski liberalni lev, ko je slišal rjojenje ljubljanskega. Ta dolenjski lev bil je že nekam obmolknil, in bali smo se, da ga dolgo ne bomo slišali zopet. V teh strašno resnih časih hodi človek po svetu, kakor osamljen potnik po Saharinem pesku; groza ga pretresa in s strahom ga navdaja nema tišina okrog njega. Celo rjojenje levov mu je všeč, saj prekine grozni

molč puščave. Naravnost razveseli se pa potnik, ako se divja zverina, ki je tako strašno tulila, prikaže, in potnik, ki se je že skoro hotel bati, vidi tega leva v pravi njegovi podobi, v vsej njegovi smešnosti. Razvedri se čelo potniku, ko vidi, da se ta zverina ni rodila v puščavi, ni krmila se s še toplim mesom uplenjenih živalij, da je marveč zagledala luč sveta brez dvoma v kakem zverinjaku in da je bila nje krma k večjemu mlečna kaša. Zver se pač drži silno hudo, toda vidi se ji, da je to le priučeno, zdi se človeku, kakor bi klovn igral markija Pozo. Čestokrat kaže take zverine kak cirkus. Na velikanskih plakatih bereš: Zadnja predstava!!! Slavnoznana Freiligratova pesem: »Jahanje levovo« v istini! Lev na konju! Zadnjič danes! — Množica čaka radovedna in marsikomu trepeče srce strahu. Zadnji akrobat je končal svoje skoke. Sedaj prinesejo klovn železno omrežje in je razpnejo čez areno. Gledalce spreletava groza! Tako slabo omrežje naj jih loči od krvoločne zveri!? Nič bati! Glejte, tam-le leze mal konjiček počasi v areno, na hrbtu desko, na deski leva. To je lev! Pomilovalni smehlaj igra gledalcem okrog usten. Beštija drži se krčevito za desko, da bi ne zdrčala doli v pesek. Konjiček pa teka v krogu po areni. Sem ter tam lev tudi malo zatuli, toda vse se smeje: Ta lev je prava karikatura leva, pravi klovn med živalmi. Tako tudi dolenjski lev jase svojega konjiča i liberalizem.

— V članku z Dolenjskega v sabotni številki »Slovenskega Naroda«, kjer razlaga svoje (?) misli o novem civilnem postopniku, se grozno huduje nad duhovni, češ, ti držijo ljudstvo v temi nevednosti in težko bo ljudem v glavo spraviti novo pravdno postopanje. — To je strašno tulenje. Ako počakamo, da prileze pošast izza grma osata, za katerim tiči, vidimo, da je tak pohleven levček, da se mu moramo smejati na vse grlo. Saj vedno o kmetu trdite, da je neumen, a pravdal se pa je do sedaj le, in tudi sedanje pravdno postopanje ni tako jednostavno, kakor pratika. — Lev tuli dalje, da »vse hoče ta, nam nasprotna gospoda vedeti, tudi v juridičnih stvareh hoče biti kmetu svetovalec.« Tukaj kaže ta lev dokaj jasno, da se boji zgubiti nekaj tiste hrane, ki jo je do sedaj imel, ako se ljudstvo, posebno dolenjsko, poučuje o novem postopku. Torej družba sv. Mohorja in vsi slovenski časopisi, ki poljudno pišejo o pravnih vprašanjih, škodujejo našemu narodu! To je čudno mnenje! Kaj pa je že dolenjski levček storil za naš narod? Ali je morda on poučeval, kako naj se izogne dragim pravdam? Razun nekaterih prismojenih dopisov v »Slov. Narodu« in »Rodoljubu« ne poznamo ničesar iz njegovega peresa, in on hoče učiti rodoljube, kako naj delajo?! — To rjojenje v članku pa se ni zadostovalo levu, zato je spustil še kratko tulenje v dopisu iz Novega mesta v isti številki »Naroda«. Tu pravi, da morajo liberalni vodje mej narod, mej naše priprosto ljudstvo, pa je bodo na mah imeli v svojih mrežah. Tudi mi si obetamo od tacega delovanja liberalnih matadorjev obilnega sadu — zase. Ko bi le hotel ta dolenjski lev iz časopisne arene tudi še v govornisko, koliko veselosti si obetamo od tega! Že sedaj je uspeh, ako se le malo pokaže na kakem dolenjskem shodu ta lev kmetom, — velikanski smeh. Samo z zabavljicami proti duhovščini ne bode dolenjski dopisnik »Narodov« dosegel ničesar, osobito ne bode s tem koristil našemu narodu. Naj dopisnik raje pove, kako hoče on preustrojiti naš narod, da bode dosegel vrhunec nekaljene sreče:

Künde uns, Du wackrer Bräuer
Was ist denn Dein Trank des Lebens?
Ach es scheint auf eine Antwort
Warten wir von Dir vergebens.
Halte Du erst eine Predigt,
Welche gelten kann als Muster
Dann belehr' die armen Jungen
Als erhab'ner Seelenschuster.

(Z Vipavskega) 25. nov. Premnogo ste že čuli o preslavni zmagi »Narodove stranke« pri dopol. volitvi v Vipavi, zvedeli, s kako surovo silo so delali lažiliberalec že pri volitvi volilnih mož, »helf was helfen kann«, to je bilo njih geslo. Naj Vam navedem iz med premnogih le par dokazov. Ko je bila volitev volilnih mož na Slapu, in je imel Fr. Cuk edini pogum voliti za »kat. narodno stranko«, in volil je samega sebe. Koj nato stopi k njemu g. grajščak Karol Majar ter mu odpove dolg okoli 200 gld. A mož se tega ne ustraši, gre k posojilnici in ona ga reši iz rok Majarjevih. Neki volivec

iz Vrhopolja je slučajno v gostilni pri „Dolenci“; tam navzoči gosp. vipavski župan Ant. Hrovatin stopi k njemu ter ga nagovarja, naj voli liberalno, a ko mož trdi, da ne bo nič volil, reče mu: vi morate z nami (liberalno) voliti, drugače pa mi takoj plačate 20 gld. ki ste mi jih dolžni; vendar mož ni volil na njegovo stranko. Take, in še hujše moralne sile so se godile pri volitvi volilnih mož v Vipavi in okolici. Gospod Majar je pisal pisma mnogim volilem še zlasti v St. Vidkem okraju ter jim pretil, da jim odpove prijaznost in denar, ako ne volijo na lib. stran. 14 dni, kaj 14 dni, precej po smrti posl. Lavrenčiča so drdale kakor na divji lov kočije od sela do sela, od vasi do vasi in gospodje, ki se sicer ne zmenijo za kmeta, so se mu sladkali, koliko da bode g. Božič storil za kmetijstvo in da v enem letu mora biti Vipava izčiščena itd. Samo pri shodu na Gočah je bojda plačal g. Majar 27 gld. računa za pitje, da je potem pijana drhal gosp. župniku okna pobila ter z blatom onesnažila. Lepa moralna sila! — Najlepše pa je bilo na dan popolne zmage. Druzega ni bilo skoraj slišati iz grl vinskih bratcev kakor samo zabavljice. Neki šaljivec je vmes rekel „naj živi Božič, saj lahko živi, vsaj mu je r. oče mnogo pridobil“. Ko so s pomočjo Idrižčanov in Zirovcev „slavno zmagali“, podali so se vsi „in Reih und Glied“ po trgu gori in doli, češ, dali smo jih klerikalce. Reveži, saj sami veste, s kakimi sredstvi ste zmagali, vaša zmaga je moralni polom vaše stranke, in pohujšanje sicer poštenega ljudstva v Vipavski dolini. A to se bode Vam bridko maščevalo, le potrpite par let. Sedaj hujskate na duhovnike ljudstvo, mu trgate iz sre spoštovanje do njih, vedite pa, da ravno to ljudstvo, ki ga sedaj pohujšujete, bode se obrnilo proti vam samim. G. župan je zapovedal tudi razobešanje zastav in razsvetljevanje hiš na dan preslave zmage. A to se mu je jako slabo sponeslo; izmed 257 hiš bilo je le okoli 20, k večemu 25 razsvitljenih, in da je bil „Triumpf“ popolnoma, se je peljal dr. Tavčar, poleg njega neki „milar“, razsvitljavo „ogledovat, ponosno kakor kaki ajdovski rimski imperator je sedel v kočiji, a kdo ga je peljal? Za voje je vlekel socijalni demokrat K., drugi so bili pa navadni preprosti vinski bratje. Eden izmed teh je potem za plačilo vprašal, češ da on ne bode doktorje zastoj vozil. Pijanci so — vpili živijo B.! trezno ljudstvo pa je reklo: to je pustni dan. Tako se je tedaj vršil ta liberalni pump! in resnična govorica je, da g. Majar s svojim bogastvom, žuganjem in obljubami je zmagal in le njemu, edino njemu se ima g. Božič zahvaliti, da bode deželni poslanec, vsi drugi z dr. Tavčarjem vred so bili le pomagati.

(Telefonična zveza.) V večerajšnji številki se je pritoževal naš stalni dopisnik, da je moral v sredo popoldne govoriti „v zrak“, akoravno je dobil znamenje: „Sprechen Sie“. Mi smo pod črto pripomnili, da uredništvo isti dan ni dobilo nikakega znamenja, akoravno je čakalo pri telefonu ob določeni uri. — Danes se nam je s tukajšnje telefonske centrale naznanilo, da krivda ne zadene dotičnega uradnika na tukajšnji centrali, marveč da je navstala neka pomota že pri dunajskem telefonu.

(Iz Novega Mesta.) Zopet sta se zgodili dve nesreči na dolenski železnici. Obe v sredo zvečer. — Ivana Terlep iz prečinske župnije je šla pozno z gore. Bog vé, kaj ji je bilo, da je ob istem času stopala čez tir, ko je prisopihal večerni vlak. Podrl jo je. Bila je takoj mrtva. Zapustila je dvoje otrok, mož njen je v Ameriki. — Pri Beršljinu se je pa ponesrečil posestnik Anton Šalher iz prečinske občine. Peljal se je s konji. Že je bil blizu tira. Pa se je zaslislalo puhanje železnega konja. Konji so se splašili. Ni jih mogel vzdržati. Skočil je doli, pa padel v skale in obležal mrtev. Vidi se iz tega, da ograje „Pozor na vlak“ ne zadostujejo. Vsaj sedaj se bodo lahko napravile res ograje, ker bo šlo na deželne stroške in ker ima dežela dovolj — denarja. — Pri porotnih obravnavah, ki so bile ta teden v Novem Mestu, je bil obsojen Pavel Zagorec iz šentjernejske župnije, ki je bil umoril neko žensko in jo potem obesil, na vislice.

(Od hrvaško-kranjske meje.) Kar nismo od začetka mislili, zgodilo se je; v našem izbornem okraju Vrbovskem imamo svojega Efičala. Za malo dni bodo novi izbori — ker nam je vlada ovrгла prvi izbor — seveda, kakor druge, brez pravih vzrokov. Naš kandidat je pošten, vzoren duhoven, gospod Rancinger, župnik ravnogorski, a proti njemu kandidira naša neliberalna in proticerkvena vlada kano-

nika Martinca iz Senja. Tedaj duhoven proti duhovnu. Prvi v imenu krščanske opozicije, v imenu naroda, a drugi v imenu mažaronske vlade. Vprašamo gospoda Martinca, kako se more usoditi, nastopiti kot kandidat v imenu take stranke, on kot kanonik in biskupski kancelar, ako je še trohica poštenja v njem! No, kdor se s takimi ljudmi prijatelji, sa je s poštenjem skregal. Naj bi raje molčal in se tam v Senju v kot skril, da se ne govori o njem. A kriv je sam, če kaj na dan pride. — Redki so dopisi iz teh naših krajev v Vaš cenjeni list, in žalibog da še ta redkost more biti tako žalostna. Človek bi molčal, ali žalost se ne da udušiti, ona išče tolažbe in sočutja, in tega je najti pri naših bratih Slovencih. Bratje, molite za nas, da zmaga poštena krščansko-narodna stvar, molite za ubogo preganjano Hrvatsko.

(Od Sv. Gregorja.) Vremenski proroki niso prav zadeli, ko so prorokovali, da ne bo hude zime. 24. t. m. je bil najlepši dan, 25. popoldne je že snežilo, danes 26. pa burja buči in brije in sneg nosi sem ter tje, kakor v najhujši zimi. Tudi mraz je nastopil prav hud. Jedno je dobro, da so se ljudje preskrbeli z drvmi in z nasteljo. Danes, ko to pišem, so še taki zameti, da ni mogoče z vozom nikamor iti, torej imamo zaprtijo prav pošteno!

(Z Reke.) Imamo tedaj guvernerja, ta je sin predprejšnjega guvernerja Szapary-ja. Vsaj je po imenu katolik — ne bo vsaj tako čudno, ako bo pričujoč pri cerkvenih obredih. Njega doseđanji namestnik je bil namreč kalvin. — Rečani še vedno demonstrirajo. Zdaj so pričeli črniti mažarske grbe. Vse kaže, da je vlada zadovoljna, zdaj ji ni treba več ozirov, more popolnoma po mažarski gospodariti, kar se je že pričelo kazati.

* * *

(Sejmi po Slovenskem od 29. nov. do 4. dec.) Na Kranjskem: 29. v Martinji Vasi, Boštajnu; 30. na Gočah, v Kočevju, Zeleznikih, Planini, na Vačah, v Novem Mestu; 3. dec. v Postojini; 4. v Idriji, Kamni gorici in Kamniku. — Na Koroškem: 29. nov. v Cobercab, Oberdrauburgu; 1. dec. v St. Andreju. — Na Sloven. Štajerskem: 30. nov. pri sv. Andražu, v Celju, Rogatecu, Srečini; 3. dec. na Planini in v Koujicah; 4. v Gomilski, na Polju v Smarju.

Društva.

(Društveno gibanje.) V Ljubljani se je osnovalo „Slovensko trgovsko pevsko društvo“, čegar pravila so oblastveno že potrjena. Veselo znamenje za Ljubljano je, da ima že toliko pevskih društev, kjer je zbranih dokaj vrlih domačih pevcev. Vendar pa se je z vednim snovanjem novih pevskih društev bati, da bodo pevske moči sčasoma preveč razcepljene. Zato bi bilo želeli, da bi se napravila „Zveza pevskih društev“, ki bi skrbela zato, da pri določenih slavnostnih prilikah skupno nastopajo vsa domača pevska društva. To bi bil za gojitev lepega petja velik napredek.

Darovi.

Za dijaško mizo: Gospod Jožef Preša, župnik v Ovisi, 10 gld. namesto vencev na grobova gg. župnikov Berganta in Goloba. — Neimenovan dobrotnik 21 gld. — Gospa Zormanca 1 gld. — Gospod Gregor Malovrh, župnik v St. Vidu, 5 gld. namesto venca na grob dragega sošolca župnika Goloba. — Gospod Fr. Birk 5 gld. — Ob pogrebu pokojnega č. g. kanonika in dekana Hofstetterja v Postojini pet gospodov duhovnov 25 gld. z željo, da bi dijaki molili za pokojnika in za dobrotnike. — Gospod Lovro Gantar, dekan vrhniški, 5 gld. — Tvrdka G. Töanies je povodom svojega petdesetletnega obstanka podarila dijaški mizi 35 gld. — Neimenovan dobrotnik 80 gld. — N. N. iz Zapog 5 gld. — Bog plačuj stotero vsem blagim darovalcem!

Telefonična in brzojavna poročila.

Gradeo, 27. novembra. (Telef. poročilo.) Ko se je sinoči razširila vest o dogodkih v dunajski zbornici, zbrala se je ob šestih zvečer nepregledna množica ljudstva, kateremu so bili voditelji socijalni demokratje, v Gospodski ulici ter se valila po ulicah, prepevajoč nemško-nacionalne pesmi in zabavljajoč Slovanom. Policija je začetkom mirno gledala rogoviljenje izgreznikov, dasi bi bila lahko preprečila nered in zabavljače razpršila. Mej tem pa so množice hujskali nemški nacionalci, in vzlasti znani nemško-nacionalni agitator Rokytansky. Nahujskane mno-

žice so drle proti „Burgu“, kjer je cesarsko namestništvo. Tam je stala kompanija vojakov in kordon policijske straže. Druhal jela je psovati policijo in vojaštvo, vzlasti so se slišale nečuvne zabavljice na slovanske vojake Bošnjake. Drla je potem naprej, razbila okna pri vredniku katoliškega lista „Grazer Volksblatt“ in „Sonntagsbote“ ter krščansko-socijalnega „Extrablatt“. Bataljon vojakov pešcev ni mogel ukrotiti razgrajajočih množic, dokler ni prihitel na pomoč eskadron dragoncev, ki so po večurnem boju razpršili razdivjano druhal. O polnoči je še le zavladal mir. Veliko je ranjenih, nebroj pa zaprtih.

Gradeo, 27. novembra. Pri večerajšnji ožji volitvi za občinski svet iz tretjega razreda so bili izvoljeni: antisemit Josip Feichtinger, pristaša nemške ljudske stranke J. Wiedner in B. Nickl ter krščanski socijalist Josip Knauder. Soc. demokrati so umevno glasovali za liberalne kandidate.

Dunaj, 27. nov. Danes se pojavljajo zopet nepopisni škandali. Levičarji niso pustili Abrahamoviča predsedovati. Wolf pride skrivaj v zbornico; levičarji kličejo: „Volk je tukaj“. Dvajset policajev ga siloma nese iz zbornice. Wolf je zaprt. Ob pol dvanajsti uri je Kramar zaključil sejo. Prihodnja seja negotova. Badeni si bode izprosil od cesarja nadaljnjih pooblastil.

Dunaj, 27. novembra. (Poslanska zbornica.) Predsednik Abrahamowicz stopi ob 10. uri 20 min. v zbornico. Levica ga vsprejme z burnimi fej-klici, žvižganjem, ropotanjem in zbijanjem. Mnogo obstrukcionistov postavi se pred predsedniški oder, vsi vpijejo, nekateri trobijo na otroške trobente, drugi zopet brlizgajo. Predsednik zvoní, potem sede, dočim hrup in vrišč raste. Ta prizor traja kaki četrt ure, predsednik pa se ne gane s svojega sedeža. Ko pa rogoviljenje le ne poneha, predsednik sejo prekine in hoče oditi. V tem trenutku začno levičarji na predsedniški oder papirčke metati. Predsednik se vrne na svoj prostor in mirno obstoji. Desnica mu živahno ploska. Potem predsednik svoj prostor ostavi in odide. Hrup v zbornici se ne poleže. Ko je bila seja prekinjena, prikazal se je v dvorani večeraj izključeni posl. Wolf, katerega pa policija, ker se upira, s silo odvede.

Dunaj, 27. novembra. (Poslanska zbornica.) Podpredsednik Kramar pride v zbornico ob 11. uri 40 minut in izjavi, da je seja zaključena. Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Dunaj, 27. nov. (Telef. por.) Pod vtisom večerajšnih dogodkov se je pričela današnja seja. Strežaji so z električnim aparatom klicali poslance v zbornico. Levičarji se v tropah vsujejo v zbornico proti njim ter jih preženo. Ko predsednik Abrahamowicz stopi v dvorano, nastane nepopisno tuljenje in brlizganje. Abrahamowicz ne more otvoriti seje. Badenija, ki stopi v dvorano, levica napade. Značilno za današnjo sejo je to, da so se obstrukciji pridružili tudi antisemitje. Strast levičarjev je tako velika, da je moral Abrahamowicz bežati. Šumni fej-klici ga spremljajo. — Lueger pride k Čehom in Poljakom ter jim izjavi, da je zborovanje nemogoče. Ob jednajstih pride Wolf v zbornico s cilindrom na glavi. Policija ga odvede iz dvorane na policijo, kjer pa neče ničesar izpovedati. Zato ga izroče sodišču v zapor. — Večina je danes izgubila bitko vsled omahljivosti predsedstva in vlade. Vsled tega velika nevolja na desnici. Po seji se je takoj sešla parlamentarna komisija desnice, kjer so bili mnogi zato, predlagati vladi, da razpusti državni zbor ter naj se drž.-zbor. volitev tako vrši kakor leta 1873, namreč po deželnih zborih, kar je za nas seveda nevsprejemljivo. Sklenilo se ni nič. — Najbrže da bo v najkrajšem času državni zbor preložen. Badeni

je cesarju sporočil o položaju ter si izposloval potrebnih pooblastil.

Dunaj, 27. novembra. Pri včerajšnjih demonstracijah, ki so trajale do desete ure zvečer, jo bilo aretovanih nad 40 dijakov in delavcev. Dijaki so nabijali policaje s palicami, kamenjem, vendar pa ti niso prijeli za orožje. Policijski nadkomisar je znatno ranjen, jeden policaj je padel s konja in se precej poškodoval. Pred vredništvom „Ost-deutsche Rundschau“ so peli dijaki „Wacht am Rhein“ in kričali: „Heil Wolf, heil Schönerer!“

Dunaj, 27. novembra. Tukajšnji večerni listi poročajo, da so se včeraj popoldne pojavljali večji poboji mej nemškimi „burši“ in policijo. Aretovanih je več dijakov.

Dunaj, 27. novembra. Demonstracija pred parlamentom in vseučiliščem se je danes nadaljevala. Včeraj je bilo aretovanih 51 oseb. Štirinajst razgrajacev je izročila policija radi upora, nasilstva i dr. deželnemu sodišču. Danes se zbira pred parlamentom večinoma le „nadobudna“ mladina. Policija ima mnogo opravka. Aretovala je tudi danes več navdušenih Germanov. Dvanajst socialnih demokratov, katere so včeraj s silo iztirali iz zbornice, je danes siloma skušalo prodreti v parlament, toda zaman. Bil je pred parlamentom pravi semenj. Zbralo se je neštevilno zvestih „sodrugov“, ki so s kričanjem in žvižganjem kazali svojo nejevoljo nad postopanjem policije.

Dunaj, 27. novembra. V mestnem svetu sta predlagala oba podžupana, naj mestni zastop stori potrebne korake v dosego ustavnih razmer v parlamentu.

Res humanitarno podjetje je državna dobrodelna loterija, ker je nje čisti dobiček namenjen bolnikom, ubogim in sirotam. Dohodek letošnje državne loterije, katere žrebanje bo dne 16. decembra, je po naredbi cesarjevi odločen v prid vdovam in sirotam vojaških oseb. — Glavni dobiček znaša 160.000 kron, vseh dobitkov pa je 7278, vsi v gotovem denarju, skupaj 341.684 kron. Z dvema goldinarjema (kolikor stane jedna srečka) storiš dobro delo in imaš še upanje do velikega dobitka.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 53 5

✶ dorševo med. ribje olje ✶

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

Telefona šte. 68 je slav. občinstvu v poljubno porabo.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju
v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, istakotudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dne 2. februarija 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—69

**Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam**

Mattonija Giesshübler kislavoda.

4 48

Lzvirok: **Giesshübl Sauerbrunn,**
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih.
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spee-
rijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Umrli so:

24. novembra. Neža Čebular, delavca žena, 58 let, Kar-
lovska cesta 16, bronhitis. — Marija Bizovičar, gostija, 64 let,
Streliške ulice 12, ostarelost.

V otroški bolnišnici:

25. novembra. Terezija Močnik, delavca hči, 4 leta, duš-
ljivi kašelj.

V bolnišnici:

23. novembra. Franc Oman, delavec, 15 let, miliar tu-
berculosis.

24. novembra. Alojzij Hlebec, delavca sin, 4 mesece, vsled
opeklina.

24. novembra. Franc König, izvožček, 53 let, dementia
paralitica progressiva. — Marija Kropin, delavka, 43 let, amen-
tia tuberculosa. — Pio Luigi di Salvador, zidar, 28 let, frac-
tura complicata cranii.

V hiralnici:

24. novembra. Ludovika Ivana Jonezyk, usmiljena sestra,
37 let, plućna tuberkuloza. — Ivana Ženko trgovca vdova,
73 let, kronični plućni emphysem.

Tujci.

24. novembra.

Pri **Mattäu**: Schupfes iz Inomosta. — Kritsch, Bäck,
Janeba, Hendl, Schwarz, Czassny, Weitzer z Dunaja. —
Strauss iz Zagreba. — Jessenko iz Zatičine. — Lipowsky iz
Leobersdorf-a. — Schaschl iz Pulja.

Tržne cene v Ljubljani

dne 27. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	12	30	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	8	20	Surovo maslo,	—	80
Ječmen,	6	30	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	80	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	7	50	Telečje	—	58
Koruza,	6	50	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	60	Koštrunovo	—	36
Leča, hktl.	13	—	Piščanec	—	40
Grah,	12	—	Golob	—	17
Fizol,	10	—	Seno, 100 kgr.	1	78
Maslo, kgr.	—	94	Slama, 100	1	70
Mast,	—	72	Drva trda, 4 kub.m.	7	—
Špeh svež,	—	66	„ mehka, 4 „	5	—

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
26	9. zvečer	747.0	—4.7	sr. vzh.	jasno	
27	7. jutraj	745.4	—10.5	sr. jzah.	jasno	0.0
	2. popol.	742.6	—2.6	sr. vzh.	poloblačno	

Srednja včerajšnja temperatura —2.9°, za 4.2° pod normalom.

Zahvala.

809 1—1

Vse sorodnike, prijatelje, znanee, zlasti pa oba
preč. domača gg. duhovnika v Železnikih tem potom
iskreno zahvaljujem za blagohotno sočutje, oziroma
požrtvovalnost, sožalje ob holestni ter smrti preblage
mi matere.

Bog povrni vsem stoterno!

Šmartno pri Litiji, 26. novembra 1897.

Ivan Krst. Trpin,
beneficijat.

Križev pot

95 cm visok z okvirom vred je naprodaj za

65 goldinarjev

pri **Fr. Toman-u**, podobarju in pozlatarju v
Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

706 6—6

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno
zasluži sleherni ter povsod
brez zgube, ako hoče pro-
dajati postavno dopuščene
srečke in državna pisma.
Ponudbe na **Ludovika**
Oesterreicher, Budapest VIII,
Deutschgasse 8. 459 10-9
733 10—4

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij
v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 2 47—42

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprosteje do najfineje, raznobarvne: rujave, zelene
bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi
kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dnij. Cene so najnižje.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrška obstoji od 1. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najbolj dokaz razni
samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri
gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od
najfinejšega namiznega olja do goriva in olja za ma-
zanje strojev. 674 41

Podpisana uljudno naznanjam, da sem se s svojo

trgovino z umetnimi cvetlicami

iz Slonovih ulic preselila

**v barako Miklavčevo,
za vodo ob škofiji.**

Priporočam svoje izdelke: šopke, vence itd. slavnemu
občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini za cerkveno porabo. —
Prodajam tudi **vsakovrstno kramarsko blago.**

Razprodajalcem dovoljujem primeren popust.

730 3—3

V. Elsner.
„Pri ovetlicah“.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva
za 1. 1898, namenjen zlasti slovenski duhov-
ščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko
400 šolarjev. Neudom stane lepo vezan gld. 1.20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa
za vse dneve ekelega leta. — Spisal o. Brunon Vergerusse, du-
hovnik D. J.; preložili lavantinski bogoslovci. — I. zvezek
(ed 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš. 1 gld 50 kr., po
pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 52—18

Preč. duhovščini
uljudno priporočam
svojo delavnico
za
**slikarijo na
steklu,**
zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarijo
Ed. Stuhl
v Gradcu.
Annenstrasse 35.
Najboljša spri-
čala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim
čč. gostom in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo
gostilno preselila

**na Turjaški trg št. 1
v novo hišo „Katoliške družbe“.**

Točiva izvrstna ter pristna **dolenjska, štajarska in
istrijska vina**, pa znano **Kozlerjevo cesarsko pivo**.
Vsakeas postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedmi.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane **sobe za
prenočevanje.**

V mnogoštevilen obisk se priporočava

784 24—2

Andrej in Ana Zalar.

4 zlate, 18 srebrnih kolan, 30 častnih in priznanih diplom.

Kwizdov
restitucijski fluid,

e. in kr. priv.
umivalna voda za konje
cena stekl. 1 gld. 40 kr. a. v.

Vše tekom 35 let uporab-
ljevana v dvornih hlevih, v
večjih konjarnah vojaških in
civilnih, krepi pred in oja-
čuje po velikih štrapacah,
pri izpahnjenu, otrdelosti
mišic, kit itd., usposablja
konja k trajnemu naporu pri
tekanju. I. 111 12—10

Pristen dobi se le, ako je pritisnjena varstvena znamka,
v vseh lekarnah in droguerijah v Avstro-Ogerski.

Glavna zaloga:

Fran Iv. Kwizda

e. in kr. avstro-ogerski in kralj. rumunski dvorni zaležnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila za gospode, gospé in otroke na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Braje za gospode,
beli chiffon, gladke na preih,
brez ovratnika, brez manšet,
37 vrat
jedna od gl. 1-10 do 2-73
šest " " 6-25 " 15-
Braje za dečke,
4 velikosti, sicer kakor gornje
jedna od gl. 1- do 1-40
šest " " 5-75 " 7-75
Švitice za gospode,
6 vrat
jedna 80 kr. do gl. 1-40
šest gl. 4-50 do gl. 7-50
Dvanaest ovratnikov
od gl. 1-80 do 2-20.
Dvanaest manšet
od gl. 3-50 do 4-60.
12 predlog
(Verhezenen)
od gl. 3-25 do 5-
Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Canike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 46

Krómarmji in zasebniki, kateri želé kupiti

pristna, naravna vina,

obrnejo naj se do 677 15-13

Pavla Sponza

v Rovinju v Istri,

kateri dá popolno jamstvo za pristnost njegovih vin. — Na
željo vposlje vzorce belega in „moscato rosa“, terana
in belega isterskega vina.

Preč duhovščino še posebej opozarja na svoja na-
ravna pristna vina za uporabo pri daritvi sv. maše.

P. i. slavnemu občinstvu uljudno naznanjam,
da sem preselil svojo

krojačnico

na Kongresni trg šte. 5
v Gestrinovo hišo poleg Gerberja.

Zahvaljevaje se za dosedaj mi izkazano za-
upanje, se teplo priporočam za nadaljne naročbe in
zagotavljam solidno in ceno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Kraigher

krojač oblek za gospode.

787 3-2

Portrete

po vsaki fotografiji izdeluje zeló umetniško po 5 gl. do
15 gl. kos
807 2-2

Emanuel Schramek,

slikar na Dunaju, V., Phornsgasse 9, 4. St.

Koverté s firmo

priporočá

„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar. 318 26-14

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporočá svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinejšé kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Zavarovanje
zoper
tatvino po
vlomu.

Domača
splošna zavarovalna
akcijska družba
v Budimpešti
(akcijski kapital 2.000.000 kron a. v.)
sprejemlje
zavarovanja zoper ogenj in telesno
poškodovanje po neizgodah,
tudi (806 4-2)
zavarovanje zoper tat-
vino po vlomu
v stanovanja, vile, skladišča, in
prodajalnice vsake vrste proti nizki
premiji in pod kulantnimi pogoji.
Natančna pojasnila daje
generalno zastopstvo za Avstrijo:
Dunaj, I., Elisabethstr. 26,
in glavni zastopnik za Kranjsko:
gosp. Josip Perhavo
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 4.

Na Najvišje povelje Nj. e. in kr. apostolskega veličanstva.

XIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrotne namene avstro-ogerske monarhije.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno
dopuščena — ima 7278 dobikov v gotovem denarju
v skupnem znesku 341.684 kron.

Glavni dobiček: 227 2

160.000 kron.

Za izplačanje jamči o. kr. loterijska dohodnija.

Zrebanje boe neprekosljlivo 16. decembra 1897

Srečka stane 2 gl. avstr. velj.

Srečke se dobé pri oddelku za državno loterijo na Dunaju,
I., Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah,
pri davčnih, poštah, brzojavah in železničnih uradih, v me-
njalnicah itd. — Igralni načrti za kupovalce zastoj.

Srečke se razpošiljajo poštne prosto.

Vodstvo c. kr. državne loterije.

722 10-7

Solidno blago.

Janeza Dogan-a
mizarski obrt
v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)
priporočá svojo dobro vrejeno zalogo
raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.
Garniture, divane, madrace od 16 gl. do
40 gl., madrace na peresih 10 gl., dratene
madrace 8 gl. 50 kr., pulte za mašne knjige itd.
Naročila se točno izvršujejo. Centnik s podobami
zastoj in franko. 322 35-29

Najnižje cene.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v
originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med. konjak,
med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Želez-
nato kineško vino, sagrađa vino (odvajajoče) itd.

Splošno priznan je
kina-železnati malaga
kot dijetelčno, krepčujoče in kri tvoreče
zdravilno sredstvo, priporočljivo krvi pri-
manjkajočim otrokom, ženskim, rekon-
valescentom, sploh slabotnim osebam;
Steklenica gl. 1-80, pol stekl. gl. 1-
Prireja se v kemično farmacev-
tičnem laboratoriju
lekarne „pri zlatem orlu“
J. Svoboda nasl. (Mardetschlaeger)
v Ljubljani
kateri naj se določijo naročila. Ondi
dobé se tudi vsa homöopatična
zdravila.
Pojasnila na v lekarniško stroko spa-
dajoča vprašanja dajo se radovoljno in
brezplačno. 54 52-46

Sidro
Liniment. Capsici compos.
123 20 iz lekarne Richter-jeve v Pragi
priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobili posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 707 39-6
Richter-jev liniment s „sidrom“
ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.
Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

IVAN KREGAR
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevega
priporočá se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje
**monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev itd.** 764 3
iz najboljšé kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Otvoritev prijazne, dobre gostilne.

Podpisana uljudno javlam slav. občinstvu, da sem otvorila v novozgrajeni hiši

v Židovski stezi št. 4

restavracijo „pri godcu“

kjer točim zanesljivo pristna rudeča in bela vina, izvrstno štajersko Gössko
pivo ter postrežem z ukusnimi mesnimi in postnimi jedili.

Zagotavljam prijazno točno postrežbo ter se v mnogobrojni obisk uljudno priporočam.

Ob postnih dnéh so fine ribe na razpolago.

Veselošpovanjem

810 3-1

Marija Borštnik.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavljaše biro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da boe hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporočá 12 52-48

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Najboljše in najpripravnije drsalke SO

„KONDOR“

„Kondor“, navadne, 1 par gld. 2—
 „Kondor“, ponikljane, 1 par 3—
 „Helios“, ponikljane, 1 par 8—
 „Halifax“, navadne, 1 par 140

„HELIOS“

pri **Andr. Druškovič-u**, Mestni trg št. 10.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32—34

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu, kipov in svetniških soh iz gipsa, kamna, lesenih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Spričalo. Gosp. Andrej Rovšek je naredil pri župni cerkvi na Ježici dva prav lična stranska oltarja v popolno zadovoljnost podpisane predstojništva.

Predstojništvo župne cerkve na Ježici, dne 30. julija 1897. 505 52—18

Vse stroje za poljedelstvo!

Vnoviž znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. — **Škropilnice** proti peronosperji, zboljšani sestav Vermolero. — **Mlatilnice**, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične [vodovodne] preše). — **Slamorenice**, katere se jako lahko gonijo, po zelo zmernih cenah. — **Stiskalnice za seno in slamo**, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju,

II¹/₂ Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

182 11 *Zastopniki se iščejo.* 265 20-17

Prav lepo, prijazno, pritično stanovanje

obstoječe iz dveh velikih sob, s kuhinjo, kletjo in drvarnico, oddaje se takoj, ali pa za februarij 1898.

Ravno tam je na razpolago, suho, veliko, obokano

skladišče

798 2—2

katero se lahko posamezno, ali pa s stanovanjem združeno uporablja.

Povprašati naj se izvoli pri lastniku hiše v Gruberjevi ulici, št. 9, prvo nadstropje.

Kdo pije **Kathreiner** Kneippovo sladno kavo?

Vsak kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

80420—19

Miklavževa in božična darila.

Knjige s podobami, jaslice, družbinske igre, knjige za mladino.

Pole s podobami.	Radi opustitve trgovine priredi z dovolitvijo oblasti	Albumi za fotografije.
Karte z raznimi slikami in albumi.	popolno razprodajo	Fotografični aparati in vse priprave za fotografe-amatérje.
Raznovrstni papir.	vsega blaga in zaloge po znatno znižani ceni	Dnevniki za najraznovrstnejšo uporabo.
Molitveniki.	tvrdka	Albumi za pisemske znamke.
Podobice svetnikov.	KAROL TILL	Relief-albumi.
Beležnice.	na Kongresnem trgu	
Šolske torbice	v baraki	
Nosači za knjige	v Ljubljani.	

Risalo orodje, barvine omarice, peresna držala, nakit za božična drevesca. 805 3—2

Miklavževa in božična darila.

Dobiva se povsod. C 745 36—2

Sarg's Kalodont

Naibolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Za sezono

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejšega sistema, samokresov itd. in vseh sem spadajočih potrebnih; posebno pa opozarjam na

Novo! trocevke, Novo!

ki se izdelujejo samo pri meni in katere je radi lahkote in priročnosti vsakomur najtopleje priporočati.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča le z izdelovanjem orožja, priporočam se p. n. občinstvu za mnogobrojni obisk, ker izvršujem vse v mojo stroko spadajoče nove naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.

Velepoštovanjem

Fran Sevčik
puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

534 20—16

Dunajska borza.			
Dne 26. novembra.		Dne 26. novembra.	
Skupni državni dolg v notah	102 gld. 25 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 25 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " 75 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 80 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	191 " 75 "
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	102 " 20 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 65 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 35 "	Tisine srečke 4% 100 gld.	139 " 50 "
Ogerska kronska renta 4% 200 kron	100 " — "	Dunavske vravnave srečke 5%	129 " — "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	947 " — "	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " 50 "
Kreditne delnice, 160 gld.	353 " 75 "	Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
London vista	120 " 05 "	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 20 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 95 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 50 "
20 mark	11 " 78 "	Priporitetne obveznice državne železnice	226 " 50 "
20 frankov (napoleondor)	9 " 55 "	" južne železnice 3%	184 " 55 "
Italijanski bankovci	45 " 37 1/2 "	" južne železnice 5%	125 " 85 "
C. kr. cekini	5 " 68 "	" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "
		Kreditne srečke, 100 gld.	
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	
		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	
		Rudolfove srečke, 10 gld.	
		Salmove srečke, 40 gld.	
		St. Genois srečke, 40 gld.	
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	
		Ljubljanske srečke	
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3400	
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	
		Splošna avstrijska stavbinska družba	
		Montanska družba avstr. plan.	
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	
		Papirnih rubljev 100	

Nakup in prodaja	Menjarnična delniška družba	Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.	„MERCUR“	potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju	Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.	papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
najmanjšega dobitka.		obrestovanja pri popolni varnosti
Kulantna izvršitev naročil na borzi.		naloženih glavnice.